

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې

او د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

حسن خط

لومړۍ ټولګۍ

د چاپ کال ۱۳۸۹ هـ. ش.

درسي کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري. په
بازار کي يې اخيستنه او خرڅونه په کلکه منع ده. له
سرغړونکو سره قانوني چلند کېږي.

ISBN 978-9936-25-155-7

9 789936 251557 >

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې

او د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

حسن خط

لومړۍ ټولګۍ

د چاپ کال ۱۳۸۹ هـ. ش.

د کتاب د تالیف، خپرني او تدقيق کمېټې

ليکوالان:

۱. محمد ظاهر طاهري د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د هنرونو د دیپارتمنت امر.
۲. سيدانور میچخیل د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د هنرونو د دیپارتمنت علمي غړی
۳. عبدالجلیل آخندزاده د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د هنرونو د دیپارتمنت علمي غړی.
۴. ژباړونکی: سيد انور مېچن خېل د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د هنرونو د دیپارتمنت غړی.

تاييد او مطالعه:

ملي شورا:

- د ولسي او مشرانو جرگو د ديني، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیونونو غړي.

د خپرنې او تدقيق کمېټې:

د علومو اکاډمي:

- سرخپرونکی عبدالواجد واجد د علومو اکاډمۍ د ژبو او ادبياتو د مرکز رئیس.
- ذکرېا ملاتړ د علومو اکاډمۍ د ژبو او ادبياتو د مرکز علمي غړی.

د کابل پوهنتون:

- پوهندوی محمد رفيق رفيق د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو د پښتو څانگې استاد.
- نجيب الله عزيزی د کابل پوهنتون د هنرونو د پوهنځي مرستيال.
- سوسن وردگ د ښوونې او روزنې د کلمبیا پوهنتون څخه.

پوهنې وزارت:

۱. سعدالدين شپون د پوهنې وزارت سلاکار.
۲. ډاکټر صديق الله ويرا د پوهنې وزارت سلاکار.
۳. نفيسه پوپلزی د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د هنرونو د دیپارتمنت غړی.
۴. محمد غالب الله یار د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د هنرونو د دیپارتمنت غړی.
۵. احمد شفيق برنایار د هنرونو د مسلکي لیسې ښوونکی.
۶. بلقیس احمدي د هنرونو د مسلکي لیسې ښوونکې.
۷. فرحتیار د هنرونو د مسلکي لیسې ښوونکې.

د محتوياتو، ژبې، سياسي، فرهنگي، او ديني برخو د خپرنې او کره کتنې کمېټې:

- د کتور محمد يوسف نیازي د پوهنې وزارت سلا کار.
- محمد آصف ننگ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

نگارستان:

۱. رحمت الله د میمنه ګي نگارستان څخه.
۲. احمد شاه له آشياني نگارستان څخه.

د تدقيق، تصحيح او څارنې کمیسیون:

د کتور عبدالغفور غزنوي د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او د ساينس د مرکز معین - د کمیسیون رئیس.
د سرمؤلف مرستيال عبدالظاهر گلستاني د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس. - غړی
سيد محمود خلیق د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړی - غړی

کمپوز او ډیزاین: حمیدالله غفاري او رحمت الله غفاري

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی	دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې	هر بچي یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی	د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو	د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي	پامېریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي	هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلېږي	لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به	لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر	وايو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزیر پېغام

گرانو استادانو، ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کیږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنیزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعلیمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښایي چې تعلیمي نصاب د سیاسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځیدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعلیمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لویو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ گران استادان او ښوونکي د تعلیمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤلیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاږي چې د پوهنې تعلیمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستۍ د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

فهرست

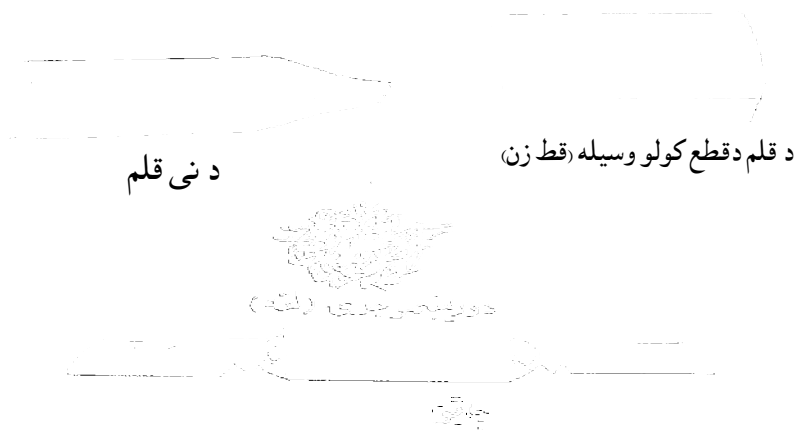
شمبر	عنوان	مخ
۱ -	د خطاطی د وسیلو په شمول لومړنې لوستونه -	۱
۲ -	د نې قلم د بېلو بېلو برخو سره آشنایی -	۲
۳ -	د کرسی د خط سره آشنایی	۳
۴ -	لومړی لوست آزاد حرکتونه	۴
۵ -	دوهم لوست د ټکو اېښودل	۵
۶ -	درېم لوست (لف او مد)	۶
۷ -	څلورم لوست د (ب) توری	۷
۸ -	پنځم لوست د (ت) توری	۸
۹ -	شپږم لوست د (ټ) توری	۹
۱۰ -	اووم لوست د (ج) توری	۱۰
۱۱ -	اتم لوست د (څ) توری	۱۱
۱۲ -	نهم لوست د (د) توری	۱۲
۱۳ -	لسم لوست د (ر) توری	۱۳
۱۴ -	یوولسم لوست د (س) توری	۱۴
۱۵ -	دولسم لوست د کش شوي (س) توری	۱۵
۱۶ -	دیارلسم لوست د (ص) توری	۱۶
۱۷ -	څوارلسم لوست د (ط) توری	۱۷
۱۸ -	پنځلسم لوست د (ع) توری	۱۸
۱۹ -	شپاړسم لوست د (ف) توری	۱۹
۲۰ -	اوه لسم لوست د (ق) توری	۲۰
۲۱ -	اتلسم لوست د (ک) توری	۲۱
۲۲ -	نولسم لوست د (ل) توری	۲۲
۲۳ -	شلسم لوست د (م) توری	۲۳
۲۴ -	یو ویشتم لوست د (ن) توری	۲۴
۲۵ -	دوه ویشتم لوست د (و) توری	۲۵
۲۶ -	درویشتم لوست د (هـ) توری	۲۶
۲۷ -	څلور ویشتم لوست د (لا-ء) توری	۲۷
۲۸ -	پنځه ویشتم لوست د سرچپه (ے) توری	۲۸
۲۹ -	شپږ ویشتم لوست د چپه ی توری	۲۹

سبحان من
شکرتهم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د الف مقدمه

موخه: د خطاطی د وسایلو او د هغې نه د سمې گټې
اخستنې سره د زده کونکو آشنا کول .
آیا په خوا د دې وسایلو سره آشنا وی؟

فعالیتونه: زده کوونکي دې بڼه او مناسب کړکي قلمونه له ځانه سره ولري.

شاغلیه ښونکيه! د پورتنیو شکلو او دهغې د خصوصیاتو او د سم په
کار اچولو په هکله زده کونکو ته پوره معلومات وړاندې کړی.

د نى قلم

موخه: د نى قلم د مختلفو برخو سره د زده کوونکو آشنا کول.

پوښته ولې د نى قلم سر کوی؟

فعالیتونه: د نى قلم د خصوصیاتو په هکله د خپل ښوونکي او والدینو څخه پوښتنه وکړئ.

ښاغلیه ښوونکيه! د زده کوونکو قلمونه جوړ کړئ.

نى قلم په توره تخته رسم کړئ او دهغې د هرې برخې په هکله معلومات ورکړئ

د کړسي خط:

ښاغلیه ښوونکيه! د کړسي خط هغه مستقیم او افقي خط ته وایي چې د کاغذ او یا کتابچې په مخ ایستل کېږي او زده کوونکي د هغې پرمخ خط لیکي یعنې (د ټکو د پرځای کښینولو خط).

ددې کتاب په هر درس کې په دقیقه او سمه توګه د کړسي خط در ښودل شوی دی ترڅو د هغه په هکله زده کوونکو ته سمه لارښوونه وکړئ!

لومړۍ لوست

موخه: د لاس د ښه خوځېدو سره د زده کوونکو بلدېدل.

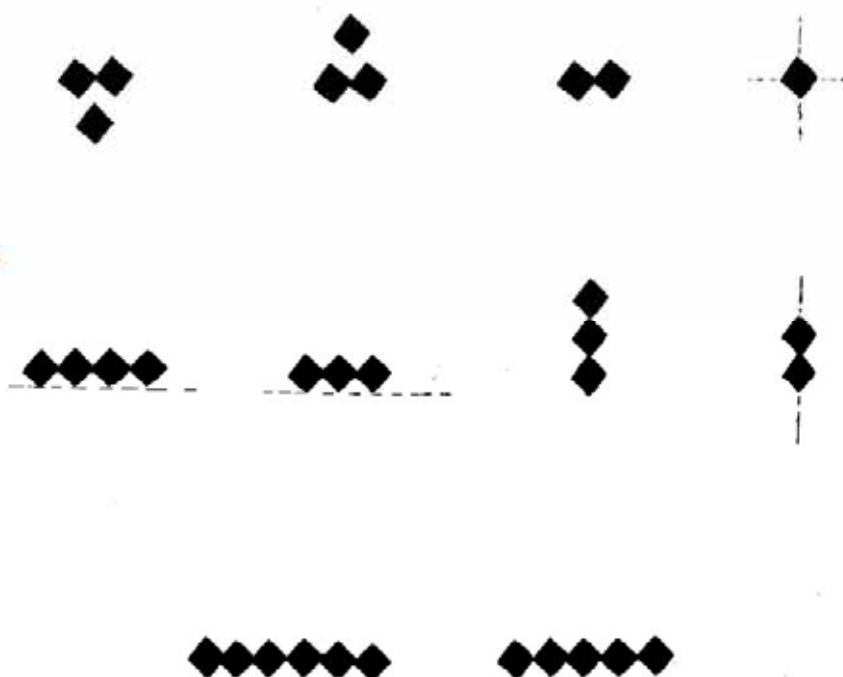

فعالیتونه: زده کوونکي دې دا حرکتونه په دوامداره توګه په ټولګي او کور کې تمرین کړي.

دښوونکي له پاره یادونه: د نۍ د قلم په واسطه د لومړني حرکتونه د زده کوونکو د لاس د عادي کولو لپاره په آزاد ډول دښي نه چپې خواته او برعکس دهغې کار او یا لیکل کېږي.

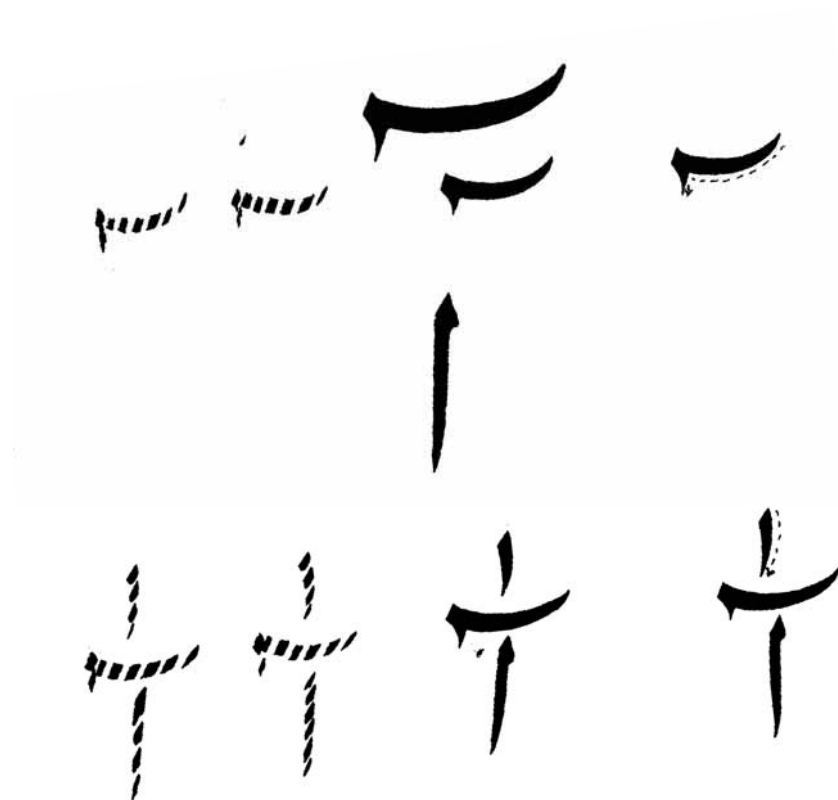
دوهم لوست

دښوونکي له پاره یادونه: زده کوونکو ته ور وښيي چې په لومړي سر کې دقلم نوکه دکاغذ په سرږدو او هغه د چپې خوانه ښي خواته کش کوو، ترڅو متساوی الاضلاع مربع ترې جوړه شي. ددوو ټکو دلیکلو په وخت کې لومړی د چپې خوا ټکي ږدو بیا دویم ټکي دهغي په ښي خوا لیکو. په درې ټکیز کې لومړی چپې او بیا ښي خواته ټکي ږدو او دریم ټکی لاندې او یا باندې ددواړو ټکو ترمینځ لیکو.

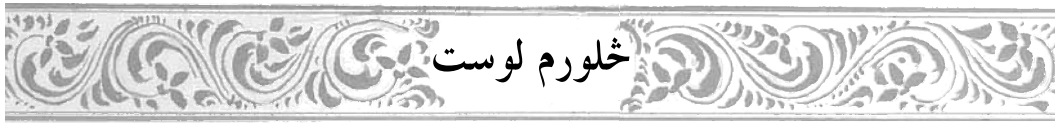
دریم لوست

موخه: د مفردو تورو د لیکلو سره د زده کوونکو آشنا کول .

فعالیتونه: زده کوونکي دې د حسن خط په ساعتونو کې په ډیره علاقمندی مفرد توري تمرین کړي

ښاغلیه ښوونکيه! الف او مد په زده کوونکو څو واره تمرین کړی!

موخه: د ب توري د ليكلوسره د زده کونکو آشنا کول.

ب

ب ب ب

آب آب

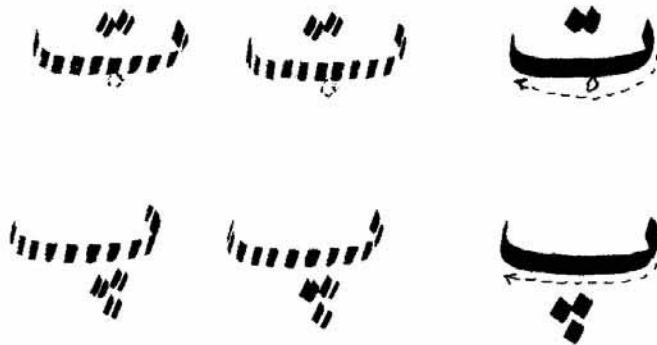

ښاغلي ښوونکي: د الف او ب توري د کړسي په خط باندې په زده کونکو تمرين
کړئ! - د هر درس توري د زده کونکو په کتابچو کې په سمه توګه وليکئ.
کورنۍ دنده: (آ - ب)

پنجم لوست

موخه: د ټ او دهغه د هم رنگه تورو د لیکلو سره د زده کونکو آشنا کول.

ټ

ث

دښوونکي له پاره یادونه: زده کوونکو ته دې لارښوونه وشي چې د (ټ ، ټ ، ټ ، ټ ، ټ ، ټ) توري یو ډول لیکل کېږي چې توپیر یې یوازې په ټکو کې دی.
کورنۍ دنده : (ث)

شپږم لوست

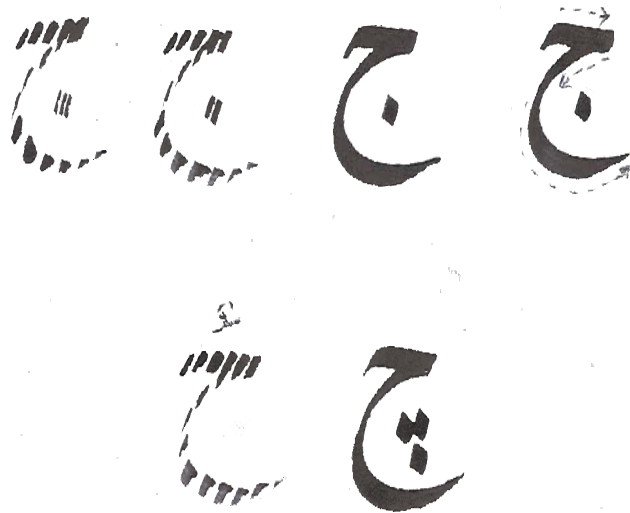
موخه: د پ او دهغه د هم رنگه تورو د لیکلو سره د زده کونکو آشنا کول.

دښوونکي له پاره یادونه: زده کوونکي وپوهوی چې د (پ ، ت ، ث ، پ ، ټ) توري یو ډول لیکل کېږي چې توپیر یې یوازې په ټکو اود ټ په پنډاک کې دی.
کورنۍ دنده : (ټ)

موخه: د ج اودهغه دهم رنگه تورو د لیکلوسره د زده کونکو آشنا کول.

ج

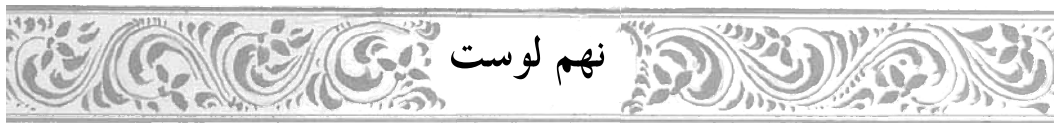
دښوونکی له پاره یادونه: زده کوونکو ته وښایاست چې دجیم دتوري سر دقلم په پورتنۍ نیمه
څوکه لیکل کېږي چې وروسته یې بیا کاسه د قلم په ټوله څوکه لیکل کېږي.
کورنۍ دنده: (ج)

خ

ج ج ج ج ج

چ

دښوونکی له پاره یادونه: زده کوونکو ته ور زده کړی چې دجیم دتوري سر دقلم په څوکه (دقلم وحشي څوکه) لیکل کېږي چې وروسته یې بیا کاسه لیکل کېږي. پاتې دې نه وي چې د ح ، چ ، خ ، خ ، خ ، ج) توري ټول یوډول لیکل کېږي او توپیر یې یوازې په ټکو کې دي.
کورنۍ دنده : (خ)

موخه: د (د) توری د لیکلو سره د زده کونکو آشنا کول.

د

د

د

د

د

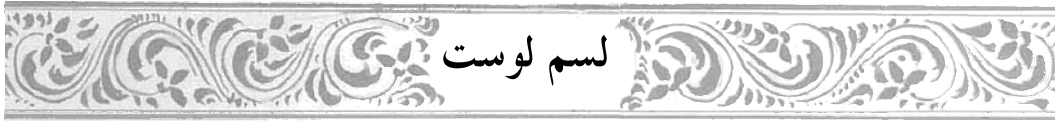
د

د

(۲)

دښوونکي له پاره یادونه : زده کوونکو ته ور وښایاست چې د دال پر سر د یوه ټکي اېښودلو څخه دال جوړېږي او ددال کښتنی برخې کې پټلک ورکړل شي نو هغه ددال توری دی او دا دری واړه توري یو ډول لیکل کېږي.
کورنی دنده : (د)

موخه: د (ر) توري د ليكلو سره د زده کونکو آشنا کول.

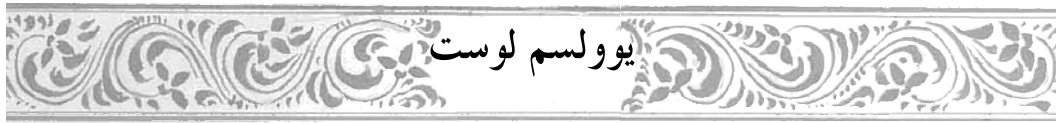
ر

ر ر ر ر

ابج د س س س

دښوونکی له پاره یادونه: زده کوونکي دې د (ا، ب، ج، د، ر) توري په نې قلم چې څوکه یې نرۍ وي څو څو واره مشق او تمرین کړي. د ر، ز، پ اوږ توري یوشان لیکل کېږي. او زده کوونکو ته وواياست چې د (ر) توري پر سر د یوه ټکي اېښودلو څخه د (ز) توري جوړېږي.
کورنۍ دنده: (ر)

موخه: د (س) اودهغه د هم رنگه تورود لیکلو سره د زده کونکو آشنا کول.

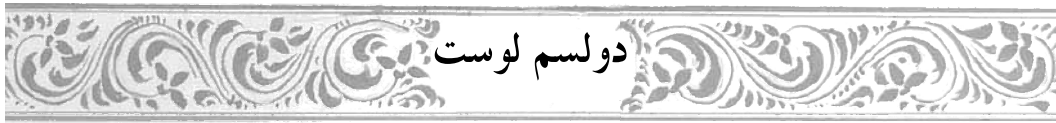
س

ش ښ

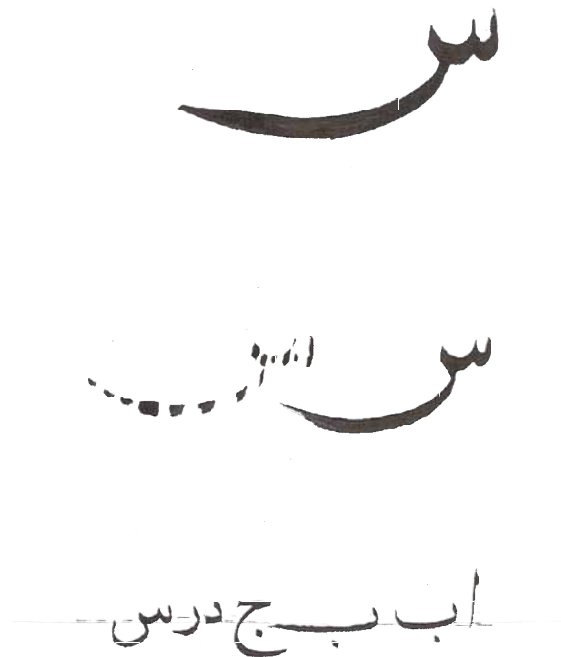
اب ج درس

دښوونکي له پاره یادونه: زده کوونکي دې پورته توري په مستقیم خط (خط کرسی) خو واره مشق کړي. دس ، ش اوښ توري یوډول لیکل کېږي چې توپیر یې یوازې په ټکو کې دی. کورنۍ دنده : غاښ لرونکی (ش)

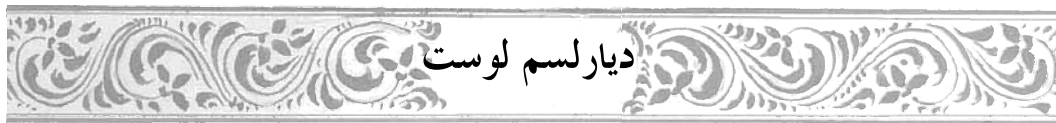

موخه: دکش شوی (س) توری د لیکلو سره د زده کونکو آشنا کول.

دښوونکي له پاره : زده کوونکي دې پورته توري په مستقیم خط (خط کړسي) مشق اوتمرین کړي.

کورنۍ دنده: کش شوی (ش)

موخه: د ص توری د لیکلو سره د زده کوونکو آشنا کول.

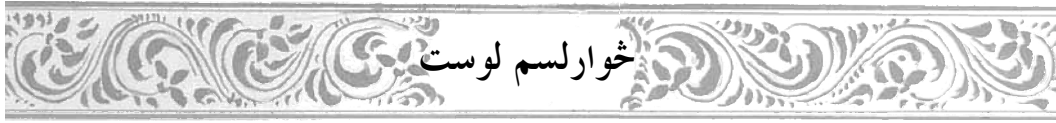
ص

ص ص ص

ا ب ج د ر س ص

دښوونکي له پاره یادونه: د ټولگي په توره دره د زده کوونکو لپاره (ص) ولیکي.
زده کوونکي دې د (ص) توری د نۍ په قلم او د الف نه تر (ص) توري پورې په خود کار او یا
پنسل تمرین کړي.

موخه: د ط توري د ليكلو سره د زده کوونکو آشنا کول.

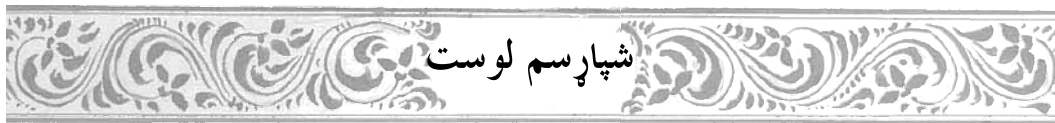
ط

ط ط ط ط

ابج درس س ص ط

ښاغلیه ښوونکيه! د(ط) توري د زده کولو څخه وروسته زده کوونکي دې په خود کار او يا پښل دالف څخه تر(ط) توري پورې مشق او تمرین کړي .

موخه: د ف توری د لیکلو سره د زده کوونکو آشنا کول.

ف

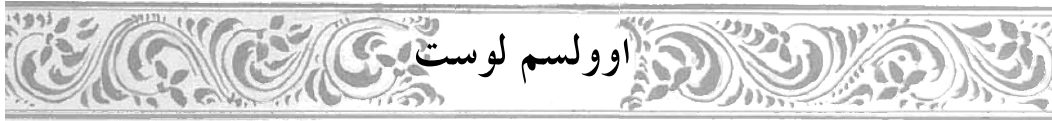
ف ف ف

ف

د (ف) کش شوی توری

بناغلیه بنوونکيه! د (ف) کش شوی توری د ټولگي په توره دره وليکي ترڅو زده کوونکي د هغې په سمو لیکلو پوه شي.
کورنۍ دنده: (ف)

موخه: د ق توري دليکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

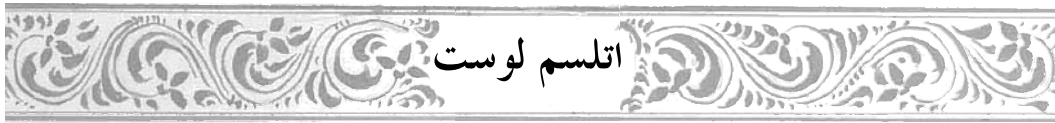
ق

ق ق ق ق ق

ابج درس ص ط ع ف ق

ښوونکي ته سپارښتنه: زده کوونکي دې د الف څخه تر (ق) توري پورې په عادي قلمو د کړسې په خط باندې تمرین کړي.

موخه: د ک توری دلیکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

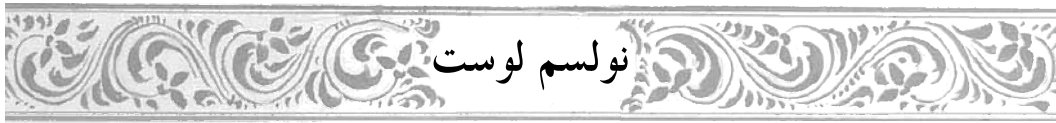
ک

ک ک ک ک ک

ک ک ک

بښوونکي ته سپارښتنه: زده کوونکي دې د ک او گ دتورو درې واړه ډولونه تمرین او دهغو اندازې ته دې ځیر شي.
کورنۍ دنده: (ک)

موخه: د ل توری دلیکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

ل

ل ل ل ل ل

لج درس ص ط ع ف ق ک ل

ښوونکي ته سپارښتنه: د (ل) توری د زده کوونکو د مشق په کتابچو کې په نې قلم ولیکي.
کورنۍ دنده: زده کوونکي دې د (الف نه تر ل) توري پورې په عادي قلمو ولیکي.

موخه: د م توري دليکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

م

م م م م م

ابج درس ص ط ع ف ق ک ل م

ښوونکي ته سپارښتنه: د "م" دتوري دليکلو په وخت کې دقلم حرکتونه زده کوونکي ته ور زده کړي!

موخه: د ن توری دلیکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

ن

ن ن ن ن ن ن ن

ابج درس ص ط ع ف ق ک ل ه م ن

ښوونکي ته سپارښتنه: زده کوونکو ته دې وښودل شي چې دټولو تورو کاسې په یوه اندازه
دکړسي دخط په لاندنۍ برخه کې موقعیت لري.

موخه: د و توري دليکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

9

و و و و و و

ښوونکي ته سپارښتنه: د نۍ قلم حرکتونه د(و) دتوري په لیکلو کې زده کوونکو ته وروښيي.

دروېشتم لوست

موخه: ده توري دليکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

د

د

د

د

د

د

د ده ده ده

ښوونکي ته سپارښتنه: د(هـ) دتوري دليکلو طرز دکلمې په سر، مينځ او اخېر کې زده کوونکو ته ورزده کړي!

موخه: دلاء تورو دلیکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

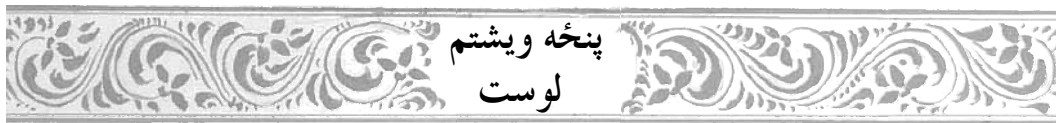
لاء

لا لا لا لا لا

د نسخ لیکل؛

ابتج درس س ص ط ع ف ق ک
ل م ن و ه ه ه ه لاء ی ی

زده کوونکي دې دالفا توري د کړسي په خط باندې په عادي قلمو تمرین کړي او دتورو موقعیت ته دې په کړسي خط باندې ځیر شي.

موخه: د ی توری دلیکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

ی

ی ی ی ی ی ی

ج س ص ع ق ل ن ی

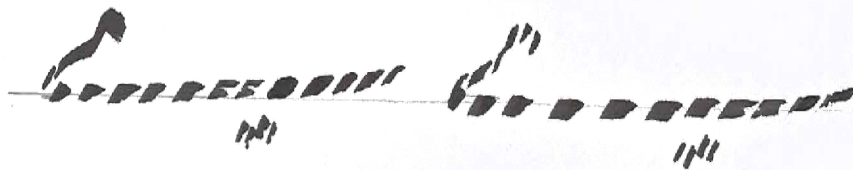

زده کوونکي دې کاسه لرونکي توري خوڅو واره دکرسي په خط باندې مشق او تمرین کړي.

کورنۍ دنده : (ی)

موخه: د چپه ی توري دلیکلو سره دزده کوونکو آشنا کول.

پ

ج س ص ع ق ل ن ی

زده کوونکي دې دتورو کاسي او دچپه (پ) توري خوځو واره دکرسي په خط باندې مشق اوتمرين کړي.

دالفبائتوہی

ا ب پ ت ث ج چ

ح خ ش ح د ذ ر ز ث ب س

ش بن ص ض ط ظ ع غ ف

ق ک گ ل م ن پ و ہ لای